

“ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ”

Ректори Муассисай давлатии таълимии

“Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи
академик Б. Фафуроҳ” доктори илмҳои
таъриҳ, профессор

Ҷӯразода Ҷ.Х.

«4» сентябрь 2020с.

ХУЛОСАИ

Муассисай давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи ақадемик Бобоҷон Ғафуров” ба диссертасияи Турсуматова Раъно Аҳмадҷоновна дар мавзӯи «Имконоти педагогии ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (дар асоси маводҳои забони ҳориҷӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси !3.00.01-педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ)

Диссертасияи Турсуматова Раъно Аҳмадҷоновна дар мавзӯи «Имконоти педагогии ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (дар асоси маводҳои забони ҳориҷӣ)» дар кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии Муассисай давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи ақадемик Бобоҷон Ғафуроҳ” ба анҷом расидааст.

Турсуматова Р.А. соли 2006 факултети забонҳои ҳориҷии Муассисай давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи ақадемик Бобоҷон Ғафуроҳ”-ро бо ихтисоси муаллими забони англисӣ ҳатм намудааст.

Дар давраи таълифи диссертасия Турсуматова Р.А. ба сифати муаллимаи кафедраи забонҳои ҳориҷии Донишгоҳи давлатии бизнес, ҳукуқ ва сиёсати Тоҷикистон фаъолият бурдааст.

Шаҳодатнома дар бораи супоридани имтиҳонҳои номзадӣ ба Турсуматова Р.А. соли 2020 аз ҷониби Муассисай давлатии таълимии

“Донишгоҳи давлатии Ҳучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” дода шудааст.

Ба сифати роҳбари илмии унвончӯ доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Ҳучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” Шаропов Шавкатҷон Аҳмадовиҷ, тайин шудааст.

Аз натиҷаи мухокимаи диссертатсия чунин қарор қабул карда шуд:

Мубрамияти мавзӯи диссертатсонӣ бо тағиирот ва талаботҳое, ки дар низоми муосири маорифи ҷумҳурӣ ба вуқӯъ омадааст робитаи ногусастаний дорад, зоро аз сифати сиёsat дар соҳаи маориф некӯаҳволии миллат, давлат, сатҳи рушди соҳаҳои иқтисодиёт, фарҳанг, ҷомеа ва сиёsat алоқаманд мебошанд.

Дар марҳалаи ҳозира самти афзалиятноки рушди низоми маорифи давлати моро гузариш аз парадигмаи кӯҳнаи пешниҳод намудан(ахборотдиҳӣ) ба парадигмаи нави омӯзиший (ташаккул додани салоҳиятнокӣ) ташкил медиҳад. Муносибати марбут ба салоҳиятнокӣ яке аз ҳадафҳои мақсадноки низоми миллии маорифи кишвар мебошад.

Вобаста ба ин, вазифаи асосии омӯзгори имрӯза интихоби дурустӣ методу шаклҳои ба роҳ мондани фаъолияти таълимиест, ки ба ҳадафи гузошташудаи инкишофи шахсияти мактаббачагон ба ваҷҳи беҳтарин ва самараҳаҳш мувоғикат дошта бошад.

Дар шароити муосир зарурати бознигарии шакл, методу воситаҳои таълим ба миён меояд. Дар ин маврид на танҳо оид ба технологияҳои нави иттилоотии таълим, балки дар бораи методҳои дар марҳилаи имрӯзани ислоҳоти маориф мубраме низ сухан меравад, ки ба онҳо таълими ба амалия тамоюлдошта маҳсуб мебошад.

Мавзӯи таҳқиқоти илмии Турсуматова Р.А. як қисмати муҳими нақшай илмӣ-таҳқиқотии кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Ҳучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” буда, дар Шӯрои ҳамоҳангсозии

таҳқиқотҳои илмӣ дар соҳаи илмҳои педагогии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудааст.

Мазмун ва мундариҷаи кори диссертатсионӣ ба шинонномаи ихтисоси 13.00.01 – педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (ilmҳои педагогӣ) мутобиқ аст.

Диссертатсия аз муқаддима, ду боб, хулосаҳои бобҳо, хулосаи асосӣ, феҳристи адабиёт иборат аст. Дар муқаддима мубрамияти муаммои таҳқиқшаванда асоснок гардида, объект, предмет, ҳадаф, фарзия, вазифаҳои он муайян шудаанд, асосҳои методологӣ, марҳалаҳо ва методҳои таҳқиқот таъйин шуда, навоварӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ, боэътиможӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқот, нуктаҳои барои дифоъ пешниҳодшаванда ифода ёфтаанд.

Дар боби якуми рисола “Асосҳои назарӣ ва методологии ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон” масъалаҳои муаммои асосҳои илмӣ-педагогӣ ва назарии таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон; шакл ва модели(амсилаи) раванди таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон; имконоти педагогии ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон мавриди таҳқиқ гардидааст.

Дар боби дуюм “Технологияи педагогии амалигардонии таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон” масъалаҳои хусусиятҳои ташкили корҳои таҷрибавӣ-озмоиши оиди ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон; методҳои ташхиси ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон; самаранокии маърифатии ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ мавриди таҳқиқу баррасӣ қарор дода шуда, бо мақсади муайян намудани роҳу воситаҳои самаранокии технологияи ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон корҳои таҷрибавӣ-озмоиши баргузор ва натиҷагирӣ карда шудааст.

Дар асоси таҳқиқоти гузаронидашуда муаллиф ба чунин **навғонии илмии таҳқиқот** соҳиб гардидааст, ки дар нуктаҳои зерин ифода ёфтаанд:

- -мафхуми «таълими ба амалия тамоюлдошта» таҳқиқ ва мушаххас гардидаанд;
- модели ташкили раванди таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон таҳия карда шудааст;
 - имконоти педагогӣ аз ҷиҳати назариявӣ асоснок карда ва ба таври эксперименталӣ санҷида шудаанд, ки дар амал татбиқ намудани онҳо самаранокии раванди таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагонро дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ таъмин менамояд;
 - мавзӯҳои фанҳои гуманитарӣ, ки ба тадбики раванди таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагонро мусоидат меқунад, аниқ карда шудааст.

Ба таври умум, унвонҷӯ дар асоси таҳдили тезӯдоди васеи адабиётҳои педагогиу психологӣ доир ба муаммои таҳқиқшаванда тибки дидгоҳи мусосири илмӣ имкон пайдо кардааст, то ки моҳият, ҳусусиятҳои раванд ва шароитҳои самараноки татбиқи таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагонро ба таври амиқ таҳқиқ намояд ва хулосаҳои ҷолиби дикқатро коркард намояд.

Дар қисмати ҷамъбастии рисола натиҷаҳо ва хулосаҳои таҳқиқоти гузаронидашуда, тавсияҳои мушаххас ва боэътиҳод оид ба самаранокии ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон, усули дарёфт ва татбиқи роҳ ва воситаҳои пешқадами амалигардонии ин раванд ироа гардидаанд. Натиҷагириҳои унвонҷӯ аз он дарак медиҳанд, ки ӯ барои дар амал татбиқ намудани консепсияи назарии хеш дар раванди татбиқи технологияи таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон пешниҳодҳои мушаххас аз таҷриба ва озмоишҳои анҷомдода дар ихтиёр дорад ва он метавонад дар раванди корҳои таълимиву тарбиявӣ барои баланд бардоштани самаранокии сифати таълим ва рушди маърифатии хонандагон саҳми арзишманд гузорад.

Таҳқиқоти Турсуматова Р.А. ба таври мустақилона, дар заминай омӯзиш ва таҳлили амиқи асарҳои фалсафӣ, равоншиносӣ, педагогӣ, инчунин тадбиқи корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ ва омӯзишу ҷамъбасти

тачрибаи пешкадами муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва донишгоҳҳо таҳия ва омода гардидааст.

Қайд кардан ҷоиз аст, ки аз тарафи муаллифи рисола оиди ҷамъбаст ва хулоса намудани донишҳои илмӣ-назариявӣ марбут ба доираи муаммои таҳқиқот кори ҷиддии назариявӣ ва озмоиший-таҷрибавӣ гузаронида шудааст.

Боэътиҳодӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқот, хулосаҳо ва тавсияҳои дар рисола пешниҳод гардида, бо консепсияи илмии педагогӣ, усулҳои назарӣ ва эмперии таҳқиқот, инчуни таҳдили шароит ва натиҷаҳои корҳои озмоиший-таҷрибавӣ, тасдиқи нуктаҳои дар фарзияи таҳқиқот пешниҳод гардида, истифодаи усулҳои таҳқиқоти илмии ба вазифаҳои марҳалаҳои асосии тадқиқот мутобиқ ва таҷрибаи амалии муаллиф таъмин гардидааст.

Аҳамияти амалии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки натиҷаву хулосаҳои асосии он барои тартиб додани барномаҳои нави таълимии рушди раванди таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон дар шароити низоми нави таҳсилот; коркарди мундариҷаву методикаи таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон; дар таъминоти педагогии раванди омодагии омӯзгорон оид ба ташаккули донишу малакаи хонандагон тавассути ташкили раванди самараноки таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон истифода шаванд.

Дар нуктаҳои ба дифоъ пешниҳодшудаи муаллиф ба таври пурмаъно моҳияти консепсияи мазкур дарк карда мешавад. Ба таври умум, консепсия ба қадри кифоя мувоғиқ карда шудааст ва эроди ҷиддиро талаб намекунад. Мазмуни асосии он дар бобҳои диссертатсия густурда шуда, мантиқи ифодагардии маводҳои назариявӣ ва тавсифи таҳқиқоти эмпирини муайян кардааст. Мантиқи мазкури таҳқиқот ба дарки мавқеи ишғолкардаи илмии муаллиф ва фаҳмидани ғояи асосие, ки ҳамчун пояти базавии коркарди консепсияи педагогии муаллиф гузошта шудааст имконият медиҳад.

Саҳми шахсии диссертант аз инҳо иборат мебошад:

- дар асоси таҳлили назариявӣ ва натиҷаи корҳои таҷрибавию озмоиши Ҷаҳонгузорӣ ва мӯқоисаи онҳо бо маълумоти муҳакқиқони дигар консепсияи мушахасс вобаста ба дарёфти имконоти педагогии амалигардонии таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон таҳия гардидааст;
- имконот ва омилҳои самараноки амалигардонии таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон дар низоми таҳсилоти мактабӣ муқаррар гардидааст;
- натиҷаҳои таҳқиқот чамъbast гардида, тавсияҳои аз лиҳози илмӣ боэътиҳод оид ба такмили сифати амалигардонии таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон ба таври мушахҳас коркард шудаанд;
- натиҷаҳои таҳқиқот ва маводҳои он дар семинару конфронсҳои илмӣ-назариявии умуниҷумҳуриявӣ ва донишгоҳӣ ба сифати маърӯза муаррифӣ гаштаанд.

Натиҷаҳои боэътиҳод, хулосаҳои назариявӣ ва асоснокии корҳои озмоиши ҟаҳонгузорӣ, ки аз тарафи муаллифи рисола дар сатҳи зарурӣ пойгоҳи илмӣ ба даст оварда шудааст аз моҳияти баланд ва арзишманди илмӣ доштани диссертасияи тақризшаванд гувоҳӣ медиҳад.

Дар умум, муаллиф ҳадафҳои гузошташудаи таҳқиқотро пурра ҳал намудааст, хулосаҳо тибқи вазифаҳои пешгузоштаи таҳқиқот асосноканд, мундариҷаи рисола мутобики назари мантиқӣ шакл гирифтаанд ва муаллиф соҳиби қобилияти хуби илмофарӣ мебошад.

Натиҷаҳои илмии рисола барои рушди назария ва амалияи илми педагогика саҳмгузор аст.

Мазмуну муҳтавои рисола бо фишурдаҳои он, ки бо ду забон: тоҷикӣ ва русӣ дар автореферат интишор гардидаанд, мувоғиқати комил бо мундариҷаи рисола дошта, моҳияти корро якҷоя бо интишороти муаллиф, ки дар маҷмӯъ фарогири 10 ададанд, пурра инъикос мекунанд, ки Задидон дар мачаллаҳо ва нашрияҳое, ки аз тарафи КОА-и назди Президенти ҟумҳурии Тоҷикистон эътироф карда шудаанд, ба ҷоп расидаанд.

Пешниҳод ва хулосаю тавсияҳои илмии аз тарафи муаллифи диссертатсия коркардшуда, метавонанд ба омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ барои самаранок татбиқ намудани роҳ ва усулҳои пешқадами ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагон заминай мустаҳками илмӣ-таълимӣ ва методӣ гузоранд.

Натиҷаҳои тадқиқот ва нуктаҳои асосии рисола дар семинарҳои илмӣ-назарии кафедраи педагогикии иҷтимоӣ ва касбӣ, конференсияҳои анъанавии ҳамасолаи устодони Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров, дар конференсияҳои илмӣ-назарии байнамиллалий, ҷумҳуриявию вилоятӣ ироа гардидаанд.

Аз ҷиҳати моҳият ва мазмун диссертатсияи Турсуматова Р.А. ба шиносномаи ихтисоси 13.00.01 – педагогикии умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (ilmҳои педагогӣ) мувоғиқ аст.

Маколаҳои илмӣ ва илмӣ-методии нашршудаи муаллиф мундариҷаи асосии диссертатсияро инъикос мекунанд.

Натиҷаҳои илмии рисола барои рушди назария ва амалияи илми педагогика саҳмгузор аст.

Қарор карда шуд:

Кори диссертационии Турсуматова Раъно Аҳмадҷоновна дар мавзӯи «Имконоти педагогии ташкили таълими ба амалия тамоюлдоштаи хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (дар асоси маводҳои забони хориҷӣ)» рисолаи ба анҷом расидай таҳассусӣ буда, дар сатҳи зарурӣ илмӣ-назариявӣ омода шудааст ва ба талаботи бандҳои 10,11,12,14 и 16 “Низомномаи намунавӣ оид ба тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ”-и КОА- и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо карори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 ноябри соли 2016 таҳти №505 тасдиқ гардидааст, комилан ва пурра ҷавобгӯй буда, ба ҳимоя барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 -- педагогикии умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (ilmҳои педагогӣ) тавсия карда мешавад.

Хулосай мазкур аз тарафи номзади илмҳои педагогӣ, дотсент Кучибоев Шӯҳратҷон Икромбоевич тартиб дода шуда, дар ҷаласаи кафедраи педагогикии иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” муҳокима ва тасдиқ шудааст.

Дар ҷаласа 12 нафар иштирок доштанд. Натиҷаи овоздиҳӣ: “тарафдор” –12 нафар, “муқобил” – нест, “бетараф” – нест. Қарор бо як овоз қабул шуд. (суратҷаласаи №1 аз 28 августи соли 2020).

Мудири кафедраи педагогикии иҷтимоӣ
ва касбии Муассисаи давлатии таълимии
“Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи
академик Бобоҷон Ғафуров”, номзади
ilmҳои педагогӣ, дотсент

Элмуродова Садбарг
Худойназаровна

28 августи соли 2020.

Маълумот барои тамос: 735700 Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.Ҳуҷанд,
к.Мавлонбеков- 1.тел.(+992)927233378. почтаи элек.: Sadbarg_68@br.ru
вебсайт: www.hgu.tj

Имзои С.Х.Элмуродваро тасдиқ мекунам.
Сардори ШК ва КМ МДТ «ДДХ ба номи академик
Бобоҷон Ғафуров»

